

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ- ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΑΞΗ: Β΄ Γυμνασίου

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Δευτέρα 29 Μαΐου 2017

ΧΡΟΝΟΣ: 2 ώρες

ΦΥΛΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 14)

I. Κατανόηση Περιεχομένου (Μονάδες 2)

α. Ποιο είναι το κοινό θέμα των δύο κειμένων; (μον. 0,5)

Το κοινό θέμα των δύο κειμένων είναι η φιλία.

β. Ποια διαφορετική πτυχή του θέματος αναπτύσσεται σε κάθε κείμενο; (μον. 0,5)

Στο κείμενο 1 αναφέρονται τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ο αληθινός φίλος, ενώ στο κείμενο 2 εξετάζεται το ερώτημα αν υπάρχει ή όχι πραγματική φιλία.

γ. Να χαρακτηρίσετε το ύφος του κειμένου 2 και να το συγκρίνετε με το ύφος του κειμένου 1. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με ένα στοιχείο από κάθε κείμενο. (μον. 1)

Ύφος του κειμένου 2: **απλό, καθημερινό, οικείο:** «Και εδώ που τα λέμε, δίκιο είχε» «λίγοι και καλοί». «Δε λέω, ωραίος ο χαβαλές δεξιά κι αριστερά, καλές κι οι έξοδοι από δω κι από κει, αλλά μην τα μπερδεύουμε», «ότι άμα την έχεις «πατήσει» άσχημα, δύσκολα αλλάζεις γνώμη...»

Ύφος του κειμένου 1: **επίσημο:** «έμβιο ον» «δυσδιάκριτα τα όρια ανάμεσα στο «εγώ» και το «εσύ», και προτάσσοντας το «εμείς» σθεναρά και απροκάλυπτα...» «η ιδιοτέλεια, η κερδοσκοπία, η σκοπιμότητα είναι άγνωστες, και μόνο η αγάπη και η ανυστεροβουλία υπάρχουν, εξαλείφοντας...»

II. Κατανόηση Μορφής (Μονάδες 4)

1. Οργάνωση Λόγου (μον. 1)

α. Να γράψετε τη συνδετική λέξη με την οποία συνδέεται η 2^η με την 3^η παράγραφο του **Κειμένου 1**. Να γράψετε μία άλλη λέξη /φράση που θα μπορούσε να τις συνδέσει, διατηρώντας το ίδιο νόημα. (μον. 0,5)

Η 2^η με την 3^η παράγραφο συνδέονται με τη λέξη επιπλέον
Άλλη λέξη: επίσης, ακόμα, επιπρόσθετα...

β. Ποιος είναι ο τρόπος ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου του κειμένου1; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας από το κείμενο. (μον. 0,5)

Ορισμός: Φίλος είναι αυτός που

2. Μορφοσυντακτικά Φαινόμενα (μον. 2)

α. Ποιοι χρόνοι ρημάτων της Οριστικής κυριαρχούν στην 3^η παράγραφο του **Κειμένου 1**; Να δικαιολογήσετε τη χρήση των χρόνων αυτών από τον συντάκτη. (μον. 1)

Στην 3^η παράγραφο του **Κειμένου 1** κυριαρχεί ο Ενεστώτας και Εξακολουθητικός/Μη Συνοπτικός Μέλλοντας.

Αιτιολόγηση χρήσης: Ενεστώτας: Αναφέρεται σε κάτι που ισχύει τώρα και θα ισχύει πάντα/ παραθέτει μια γενικά αποδεκτή διαπίστωση

Εξακολουθητικός/Μη Συνοπτικός Μέλλοντας: Τονίζει τη διάρκεια ή την επανάληψη μιας πράξης στο μέλλον/(εκφράζει ισχυρή πιθανότητα για κάτι)

β.«...και θα σου υπενθυμίσει την παρουσία του...» (Κείμενο 1, δεύτερη παράγραφος). Να εντοπίσετε τα **αντικείμενα** και να δηλώσετε ποιο είναι το **άμεσο** και ποιο το **έμμεσο**. (μον. 0,5)

Άμεσο: την παρουσία

Έμμεσο: σου

γ. «Τους φίλους μας πρέπει να τους προσέχουμε, γιατί στην ουσία πρόκειται για μια άλλου τύπου σχέση με τον εαυτό μας.» (Κείμενο 2, 4^η παράγραφος).

(1) Ποιο είναι το **υποκείμενο** του υπογραμμισμένου ρήματος της πιο πάνω περιόδου του **κειμένου 2**; (μον. 0,25)

Υποκείμενο: να τους προσέχουμε

(2) Να δηλώσετε τη **μορφή** του υποκειμένου. (μον. 0,25)

Μορφή του υποκειμένου: δευτερεύουσα πρόταση

3. Λεξιλογικά:

«άγνωστες», «υποκρίνονται»

α) Να γράψετε το α' συνθετικό των πιο πάνω λέξεων.

(μον. 0,5)

«άγνωστες»: α- (στερητικό)

«υποκρίνονται»: υπό-

β) Να σχηματίσετε μια νέα σύνθετη λέξη, χρησιμοποιώντας το ίδιο α' συνθετικό της κάθε λέξης που σας δίνεται πιο πάνω.

(μον. 0,5)

άψητος, άπλυτος, ανάλατος, άβαφος, απρόσιτος, αγέλαστος....

υποχθόνιος, υποβαστάζομαι, υποδέχομαι, υποψία, υπόθεση, υπολογιστής, υποδούλωση...

5. Παραγωγή Γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου (μονάδες 8)

Το σχολείο σας οργανώνει συζήτηση με θέμα: «**Οι ανθρώπινες σχέσεις στη σύγχρονη εποχή**». Καλείστε να εκφωνήσετε μια ομιλία προς τους συμμαθητές σας, αναπτύσσοντας τις απόψεις σας για την αληθινή φιλία και τη σημασία της στη ζωή του σύγχρονου εφήβου.

(220-250 λέξεις)

Ενδεικτικά

Αγαπητοί συμμαθητές

Πρόλογος: Ο άνθρωπος έχει έμφυτη την επιθυμία να συνυπάρχει με άλλους ανθρώπους, να συνδέεται μαζί τους και να αναπτύσσει φιλικούς δεσμούς και στο πλαίσιό τους να συμβιώσει.

«Οι ανθρώπινες σχέσεις στη σύγχρονη εποχή»: κρίση οικονομική, κρίση αξιών, ανάγκη συμβίωσης σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία, στη μοναδική χώρα της Ε.Ε. που είναι ημικατεχόμενη...

Χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας

1. Ειλικρίνεια
2. Ανιδιοτέλεια
3. Κοινά ενδιαφέροντα

4. Πνεύμα συνεργασίας

5....

Τουλάχιστον δύο σημεία με επαρκή ανάπτυξη

Σκέλος β': Σημασία της φιλίας στη ζωή του σύγχρονου εφήβου: ανάγκη να μοιράζεται σκέψεις και συναισθήματα, λύσεις στα προβλήματα που τον απασχολούν, ανάγκη για παρέα, συντροφιά...

Ο ρόλος που παίζει η φιλία είναι πρωταγωνιστικός, καθώς βοηθά τον έφηβο να ανεξαρτητοποιηθεί από την οικογένεια του και να εξερευνήσει τον κόσμο. Μέσα από τη φιλία, αρχίζει να μαθαίνει πράγματα για τον εαυτό του, τους άλλους και τον κόσμο γύρω του. Αρχίζει να συναναστρέφεται με άλλα άτομα, να συζητά τις ανάγκες του, τις ανησυχίες του και τα θέματα που τον απασχολούν με άτομα που φαίνεται ότι μπορούν να τον καταλάβουν περισσότερο απ' ό,τι η οικογένειά του. Είναι πολύ σημαντικό για τον έφηβο να αισθάνεται ότι τον αποδέχονται οι φίλοι του, έτσι όπως είναι, και να νιώθει ότι ανήκει σε μια ομάδα. Έτσι, ενισχύεται η αυτοεκτίμησή του και η εικόνα του.

Οι φίλιες κατά την παιδική ηλικία βοηθούν στη συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού. Μέσω της φιλίας τα παιδιά μαθαίνουν να εκδηλώνουν αλλά και να λαμβάνουν κοινωνικές συμπεριφορές, να υπακούν σε κανόνες αλλά και να θέτουν όρια, να αξιολογούν τις διαθέσιμες εναλλακτικές λύσεις και να αντιμετωπίζουν διλήμματα, να ηγούνται και να ακολουθούν. Βιώνουν θετικά και αρνητικά συναισθήματα, μαθαίνουν να χάνουν και να κερδίζουν, εξοικειώνονται με το τι είναι πρέπον, δίκαιο και τι όχι. Επίσης, έρχονται σε επαφή με τη διαφορετικότητα και την ομοιότητα σε επίπεδο προσωπικότητας, συμπεριφοράς, απόψεων, ανακαλύπτουν τον εαυτό τους μέσω της σύγκρισης, της άμιλλας αλλά και του ανταγωνισμού. Μέσω της φιλίας εξελίσσεται το αίσθημα του ανήκειν και αυξάνεται η αυτοεκτίμηση. Η υποστήριξη και η παρηγοριά από τους φίλους είναι εξαιρετικά σημαντική σε δύσκολες καταστάσεις (π.χ. συνέπειες κατόπιν αταξίας, ζημιάς, ανυπακοής, παρορμητισμού, αδεξιότητας) και σε μεταβατικές περιόδους (π.χ. μετακόμιση, αλλαγή σχολείου, εφηβεία).

Επίλογος: Οι φίλιες δοκιμάζονται μέσα από την κατά πρόσωπο επικοινωνία, την ειλικρινή ανταλλαγή απόψεων και ανταπόδοση συναισθημάτων. Αν συνειδητοποιήσουμε τα παραπάνω, τότε θα βρούμε τον πραγματικό δρόμο της φιλίας...

Η φιλία δεν είναι πολυτέλεια αλλά ανάγκη και προϋπόθεση για μια υγιή ψυχολογική ανάπτυξη. Οι έρευνες αποδεικνύουν ότι τα παιδιά που έχουν φίλους έχουν καλύτερο αίσθημα «ευ ζην», υψηλότερη αυτοεκτίμηση και λιγότερες κοινωνικές δυσκολίες ως ενήλικες από τα παιδιά που δεν έχουν στενούς φίλους. Εν αντιθέσει, τα παιδιά που έχουν δυσκολία στη σύναψη φιλιών με συνομήλικους αισθάνονται μοναξιά, γίνονται συχνότερα θύματα σχολικού εκφοβισμού, έχουν μεγαλύτερη σχολική δυσπροσαρμογή και είναι επιρρεπή σε αποκλίνουσες συμπεριφορές.

Επιφώνηση

Σας ευχαριστώ (για την προσοχή σας)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: 3
ΔΟΜΗ: 2
ΕΚΦΡΑΣΗ: 2
ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ: 1

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

II. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. α. Σε ποιο είδος ταξιδιωτικών κειμένων κατατάσσονται τα **Κείμενα 1 και 2;** **(μον. 0,25)**

Περιγηγτικά

β. Να αναφέρετε τον τύπο του αφηγητή στα **Κείμενα 1 και 2** και να εξηγήσετε πώς αυτός συνδέεται με το είδος τους. **(μον. 0,75)**

Κείμενο 1: Ομοδιηγητικός
Κείμενο 2: Ομοδιηγητικός

(πρωτοπρόσωπη αφήγηση και στα δύο)

Η Μπράσσευ ταξιδεύει στην Κύπρο και παρουσιάζει τις εντυπώσεις της από την πόλη της Λευκωσίας και τους κατοίκους της.

Η Ρουσιιά ταξιδεύει στην Αμμόχωστο και παρουσιάζει τις εντυπώσεις της από την Αμμόχωστο και τους κατοίκους της.

2. α. Ποιον τόπο παρουσιάζουν οι συγγραφείς στα **Κείμενα 2 και 3;** **(μον. 0,5)**

Κείμενο 2: Αμμόχωστο
Κείμενο 3: Κύθηρα

β. Να παρουσιάσετε με δικά σας λόγια ένα χαρακτηριστικό στοιχείο από τους τόπους των ταξιδιωτικών **Κειμένων 1 και 3**, όπως περιγράφεται από τους συγγραφείς τους. **(μον. 1)**

Ενδεικτικά:

Κείμενο 1: Ο παλαιός καθεδρικός ναός της Αγίας Σοφίας, η εκκλησία του Αγίου Νικολάου...+++

Κείμενο 3: Κύθηρα με δέντρα, λουλούδια, γάργαρα νερά, Ναός Αφροδίτης... +++

3. α. Πώς παρουσιάζει τους ανθρώπους της Κύπρου η Μπράσεϋ (**Κείμενο 1**) και πώς η Ρουσιιά (**κειμένο 2**); **(μον. 1)**

Κείμενο 1:

πλήθος που χειρονομούσε, ευγενικοί, φιλόξενοι, δεν ήξεραν ξένες γλώσσες, αμήχανοι Ελληνίδες περπατούν από μακριά απλώς για να την δουν να περνά,(περιέργεια, ενδιαφέρον) περίμεναν ήσυχα και με σεβασμό κάτω από τα ελαιόδεντρα. Υποταγμένες, αποδέχονται την αποικιοκρατία.

Κείμενο 2:

άνθρωποι της δουλείας- εργατικοί, φτωχοί, αξιοπρεπείς, σεμνοί, καθαροί, συγυρισμένοι, πολιτισμένοι, περιποιητικοί, ετοιμόλογοι, ευφυολόγοι, ευλαβείς, μαντηλοσκουφωμένη γριά, έχει απόψεις, συζητά με ξένους περιηγητές.

β. Να σχολιάσετε τη διαφορετική οπτική γωνία των δύο συγγραφέων. (μον. 1)

Κείμενο 1:

Εύπορη Αγγλίδα που ταξιδεύει στην Κύπρο κατά την περίοδο Αγγλοκρατίας, στάση αποικιοκράτη περιηγητή, αντιμετωπίζει τους κατοίκους υποτιμητικά, δεν μπορεί να συνεννοηθεί μαζί τους, πλήθος που χειρονομεί, δεν σταματά για να συζητήσει με τις γυναίκες που περίμεναν να τη δουν...

Κείμενο 2:

(Κύπρια περιηγήτρια,) βλέπει με συμπάθεια τους κατοίκους. Παρατηρεί την εξωτερική εμφάνιση -καθαρά συγυρισμένα πουκάμισα (νοικοκυρές οι γυναίκες)- παραδοσιακή εμφάνιση γυναικών (μια μαντηλοσκουφωμένη γριά), συζητά μαζί τους, την ενδιαφέρει η άποψή τους, τις καταδέχεται, δεν τις υποτιμά.

4. α. Ποιον αφηγηματικό τρόπο/τεχνική εντοπίζετε στο κείμενο της Ρουσσά, που δεν υπάρχει στο κείμενο της Μπράσεϋ; (μον. 0,5)

Διάλογος

β. Τι προσδίδει στο κείμενο της Ρουσσά ο συγκεκριμένος αφηγηματικός τρόπος/τεχνική; (μον. 0,5)

-Προσδίδει στην αφήγηση δραματικότητα, φυσικότητα, ζωντάνια
-Συντελεί στην πειστικότερη διαγραφή των χαρακτήρων (τα πρόσωπα αποκτούν αληθοφάνεια). (Απόψεις της γριάς Κύπριας για τη φτώχεια/διάκριση της ευθύνης που έχουν οι άνθρωποι για τη λέρα.)
-Ο αναγνώστης αντλεί μέσω του διαλόγου πληροφορίες για πρόσωπα και γεγονότα. (οι απόψεις της, ευθυκρισία, αντιληπτική ικανότητα)
(τουλάχιστον 2 στοιχεία)

5. Να γράψετε δύο διαφορετικά εκφραστικά μέσα που εντοπίζετε στο ποίημα του Ουράνη, κάνοντας αναφορά σε συγκεκριμένους στίχους. (Κείμενο 3). (μον. 0,5)

Ενδεικτικά:

χαρωπό λιμάνι: μεταφορά, προσωποποίηση
με γιασεμιά και ρόδα στολισμένο: οπτική, οσφρητική εικόνα
και τ' Όνειρό μας στο χρυσό πηδάλιο καθισμένο: προσωποποίηση, υπερβατό
σε δέντρα και σε λούλουδα και γάργαρα νερά: πολυσύνδετο, οπτική, ακουστική, οσφρητική εικόνα

Μα το ταξίδι ήταν μακρύ: μεταφορά, αντίθεση
χειμωνιά μας βρήκε!...: αποσιώπηση, μεταφορά

Οι φανταχτερές κι ανάλαφρες παντιέρες μουσκευτήκαν (1),
τα χρώματα ξεβάψανε (2) και τ' άνθη εμαραθήκαν (3): σχήμα των τριών
τα Κύθηρα τα θρυλικά: επίταξη επιθέτου

άξενους ουρανού: μεταφορά

το φτωχό μας Όνειρο: μεταφορά

Όνειρο πεθαμένο: μεταφορά/προσωποποίηση

επανάληψη της λέξης όνειρο

Αντιθέσεις:

δέντρα, λούλουδα, γιασεμιά, ρόδα ≠ τ' άνθη εμαραθήκαν
ανοιξιάτικη αύρα ≠ χειμωνιά
Όνειρό καθισμένο ≠ Όνειρο πεθαμένο
στο πηδάλιο ≠ στην πρύμνη (μπροστινό και πίσω μέρος πλοίου)
Οι φανταχτερές ≠ τα χρώματα ξεβάψανε
και γάργαρα νερά

+ Εικονες...